

KDOR NE SKAČE NI SLOVENC

NENAD JELESIJEVIĆ / 19. 11. 2012 - 13.00 / TEATER V ETER

00:00:00

00:09:41

2012-11-19-teater-v-eter-kdor-ne-skače-ni-slovinc.mp3

Via Negativa: To je šele začetek.

Ta performans je poseben. Začne se tako presneto minimalistično: performer v naglici priskaklja na oder, s širokim, vendar zamrznjenim nasmehom na obrazu, in nadaljuje s skakanjem. Njegovi skoki so ponavljajoči, ritmični in neskončni, skorajda evforični. Situacija se stopnjuje in širi, saj vsaka naslednja performerka situacijo ponovi ter nadaljuje z energičnimi skoki, ki trajajo in trajajo, v nedogled. Ta „kdor ne skače, ni Slovinc“ situacija je neskončna podlaga za vse ostalo dogajanje na odru. Prvi stavek, ki ga po dolgem skakanju slišimo iz ust enega izmed performerjev, je preroški: „And this is just a begining.“

Via Negativa je s svojim performansom **To je šele začetek**, tretjim v seriji **Nerazrešljivo**, želela razkriti, kako srečni smo, da živimo v demokraciji. Premiero so postavili na dan predsedniških volitev, v javnem vabilu pa so takole izrazili svojo privrženost instituciji predsednika: „Dragi Gospod Predsednik, mi ne sprašujemo, kdo si, mi smo srečni, da si, kar si. Predsednik! Ti si naš in mi smo tvoji. Brez rezerve. Brez dvoma. Na živo in mrtvo.“ Na živo in mrtvo je šlo tudi v performansu. Videli smo abstraktno volilno telo, pripravljeno na skok iz preteklosti v prihodnost, ki se je v resnici počasi talilo iz svoje pravne abstrakcije v kruto realnost. Volilno telo v obliki nastopajočih performerjev je izvrševalo nemogoče naloge, v resnici pa je bilo zdolgočaseno v lastni neumnosti, odvečnosti in paraliziranosti. Ko se je temu in takšnemu volilnemu telesu začelo kolcat – nastopajoči so namreč na neki točki začeli med sabo komunicirati s kolcanjem –, smo lahko videli, da gre tu predvsem za sindrom buržoazne zatohlosti, češ da se itak ničesar ne da spremeniti v tej izključevalni kapitalistični družbi, s katero smo kakopak zadovoljni, kljub temu, da so ljudi predvsem zakreditirane marionete sistema, ki še vedno računa na neutrudne domoljubne strasti. Skratka, kdor ne skače ni - zadolženi - Slovenc.

Ironija na temo neumne črede, ki se občasno udeležuje farse volitev, je v predstavi vidna na vsaki njeni točki. Glasovna intervencija ene izmed performerjev v obliki branja nagovora nekega profesionalnega politika, vendar z močnim neslovenskim - torej tujim - naglasom, pride v pravem trenutku: „Potrebujemo enotnost in povezovanje ... za uspeh na svetovni tržnici narodov ... razklanost, ki nas omejuje nas paralizira.“ In legendarni fašistoidni stavek za povrhu: „Ljubezen do domovine je stvar omike vsakega od nas ... potrebujemo več domoljubja!“ Grotesknost teh izgovorjenih puhlic, vključno z vsemi „napačno“ prebranimi besedami, ki jih ostali nastopajoči sem in tja sproti popravijo, je zelo dobro režijsko poudarjena.

Medtem pa še kar poteka nenehno virtuozno skakanje po odru, skakanje v kontinuiteti – česa? V kontinuiteti statusa quo, ki ga kapitalizem tako virtuozno vzdržuje. Svoboda je prepovedana z zakoni, pravna država ureja naša življenja, nas zaslužnjuje prek zadolževanja in na drugačne načine, nas sili v konkurenco, ki v resnici ne funkcionira, saj so produkcijski pogoji vedno bolj ubijalski. Eksploatacija sedaj doseže višek, neoliberalizem vzgaja fašizem in obratno.

Ob koncu govora se nastopajoči umaknejo s prizorišča, na katerega pa začnejo metati svoje čevlje. Oder je kmalu zapolnjen s čevlji. Odsotnost nastopajočih je na tej točki zelo očitna, poudarjena in radikalizirana. Čevlji, ki letijo na oder in potem na njem počivajo, mi na tej prelomnici odrskega dogodka priključijo asociacijo na koncentracijska taborišča. Potem postopoma priletijo še vsa oblačila performerjev in performerjev. Ti potem začnejo v kader performansa vstopati nagi in se sčasoma postavijo v vrsto, s hrbti, obrnjenimi proti publikli.

Začnejo drug drugega ploskati in klofutati po ritnicah. Ploskanje se stopnjuje v udarce. Ali je to pravzaprav aplavz? Aluzija na nenadni konec predstave? Ali to skupinsko dejanje odraža nezavedno ljudstva, ki priplava na površje? Ali pa gre za kratkotrajno osvoboditev izpod terorja nuklearne družine? Morda gre zgolj za sprostitev napetosti, ki pa se hitro kaže kot agresija med akterji. V vsakem primeru je na tej točki nastopil začasen užitek, kakršen koli že. In sicer užitek v momentu socializacije. Oglejte si performans in na tej točki vključite domišljijo.

„And this was just a beginning,“ nam vnovič pove eden izmed nastopajočih. Nadaljuje se zelo energično skakanje napol nagih teles. Ravna svetloba, vključno z osvetlitvijo občinstva, en mikrofona, občasno ponavljajoča se lucidna glasbena intervencija - to je vse, kar je ta performans potreboval, da bi maksimalno ironiziral klavrno stanje predstavniške demokracije. Revščino, ki se širi. Vlogo kritične umetnice in umetnika, ki v pogojih statusa quo lahko samo še skače v svoji goloti, saj je razglašen za odvečnega družbenega parazita. Lahko je pa dvorni norec. Hej, hej, kdor ne skače, ta ni Slovenc, hej, hej, ni Primorec niti Gorenjec, hej, hej, niti Štajerc niti Dolenjec, kdor ne skače, ni Slovenc. Umetnost mora biti trgovski artikel. Vendar so umetnice in umetniki še vedno živa telesa! Telesa pa so lahko zastavljena v gibanju, v protestu, v upor, v procesu.

Performans so skupaj ustvarili performerji in performerke Katarina Stegnar, Grega Zorc, Boris Kadin, Anita Wach, Loup Abramovici, Lada Petrovski, Vito Weis in režiser Bojan Jablanovec.